

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 226/2022 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- erityisasiantuntija Pauliina Pitkänen, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Samu Honkanen, Verohallinto

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- työ- ja elinkeinoministeriö
- Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Finanssiala ry
- Kaupan liitto ry
- Keskuskauppakamari
- Suomen Yrittäjät ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi arvonlisäverolakia, Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annettua lakia, oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia sekä ennakkoperintälakia.

Esityksen mukaan arvonlisäverolain verovelvollisuusryhmiä koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että vakuutusyhtiölaissa ja vakuutusyhdistyslaissa tarkoitettu vakuutusomistusyhteisö sekä

Valiokunnan mietintö VaVM 31/2022 vp

sijoituspalvelulaissa tarkoitettu omistusyhteisö voivat kuulua verovelvollisuusryhmään. Muutoksella korjattaisiin vanhentunut säädösviittaus kirjanpitoasetukseen sekä päivitettäisiin sääntely vastaamaan rahoitusalan sääntelyssä tapahtunutta kehitystä.

Arvonlisäverolakiin tehtäisiin tavaroiden ja palvelujen etämyyntiä koskevien yhden yhteyspisteen rekisteröinti-, ilmoitus- ja maksujärjestelmien veroilmoitusten korjausmenettelyä koskeva muutos.

Arvonlisäverolain laskujen säilytyspaikkaa ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain tositteiden ja muun aineiston esittämistä koskevia säännöksiä muutettaisiin, koska kirjanpitoaineiston säilytyspaikkaa koskevista kirjanpitolain muutoksista sekä yleisestä tietoteknisestä kehityksestä johtuen laskujen säilytyspaikan maantieteellistä rajoittamista nykyisellä tavalla ei olisi katsottava enää tarpeelliseksi.

Arvonlisäverolain, oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain ja enakkoperintälain laiminlyöntimaksuihin liittyviä säännöksiä täsmennettäisiin.

Lisäksi arvonlisäverolakiin ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annettuun lakiin tehtäisiin eräitä teknisiä korjauksia ja kielellisiä tarkistuksia.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Arvonlisäverolain 130 a §:n 6 momenttia ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 39 §:n 1 momentin 1 kohtaa koskevat muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023. Arvonlisäverolain erityisjärjestelmän korjausmenettelyä koskeva muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2023.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Esityksessä ehdotetaan eräitä muutoksia arvonlisäverolakiin sekä eräisiin muihin lakeihin.

Arvonlisäverolain verovelvollisuusryhmiä koskevaa pykälää muutettaisiin siten, että viittaus kumotun kirjanpitoasetuksen mukaiseen vakuutus konsernin emoyhteisöön korvattaisiin uudella viittauksella. Verovelvollisuusryhmään voisi uuden viittauksen mukaan kuulua vakuutusyhtiölaissa tai vakuutusyhdistyslaissa tarkoitettu vakuutusomistusyhteisö. Vakuutusyhtiölain ja vakuutusyhdistyslain vakuutusomistusyhteisöjen määritelmät vastaavat yhdessä pitkälti kirjanpitoasetuksen säännöksen mukaista vakuutus konsernin emoyhtiön määritelmää. Lisäksi verovelvollisuusryhmiä koskevaan pykälään lisättäisiin viittaus sijoituspalvelulaissa tarkoitettuun omistusyhteisöön, jotta säännöksen soveltamisala ei supistuisi nykyisestä. Muutoksen tarve johtuu kotimaisessa ja EU:n sijoituspalveluyritysten vakavaraisuussääntelyssä tapahtuneista muutoksista. Tältä osin verovelvollisuusryhmiä koskevan sääntelyn soveltamisala laajenisi, mutta hallituksen esityksen mukaan soveltamisala laajenisi kuitenkin vain rajoitetusti.

Valiokunnan mietintö VaVM 31/2022 vp

Arvonlisäverolakiin tehtäisiin myös tavaroiden ja palveluiden etämyyntiä koskevien yhden yhteyspisteen rekisteröinti-, ilmoitus- ja maksujärjestelmien veroilmoitusten korjausmenettelyä koskeva muutos sallimalla korjaus myöhemmin annettavassa veroilmoituksessa eikä vain seuraavilta verokausilta annettavassa veroilmoituksessa.

Arvonlisäverolain laskujen säilytyspaikkaa koskevia säännöksiä muutettaisiin kirjanpitolain muutosta vastaavasti siten, että elinkeinonharjoittaja voi itse määrätä säilytyspaikan. Ehdotuksen tavoitteena on, että tietoteknisen kehityksen vuoksi tarpeettomiksi käyneistä säilytyspaikan maantieteellisistä rajoitteista luovutaan ja verovelvollinen saisi jatkossa pääsääntöisesti päättää itselleen parhaan laskujen säilytyspaikan. Tavoitteena on myös verovelvollisten hallinnollisen taakan keventäminen mahdollistamalla kuitenkin tehokas verovalvonta. Ehdotuksen mukaan laskut olisi säilytettävä huolellisesti siten, että niiden tarkastelu Suomessa on mahdollista veroviranomaiselle ilman aiheutonta viivästystä. Ulkomailla sähköisesti säilytettäviin laskuihin olisi lisäksi saatava täydellinen tosiaikainen tietokoneyhteys. Arvonlisäverodirektiivi mahdollistaa sen, että jäsenvaltiot voivat vaatia verovelvollisia ilmoittamaan tietojen tallennuspaikan, jos se sijaitsee niiden alueen ulkopuolella. Lisäksi direktiivin mukaan jäsenvaltio voisi vahvistaa erityisvaatimuksia laskujen tallentamisen kieltämisestä tai rajoittamisesta tietyissä tarkemmin määritellyissä sopimuksettomissa maissa. Hallituksen esityksessä on katsottu, että ehdotettu laskujen säilytyspaikkaa koskevan sääntelyn keventäminen on linjassa kirjanpitolain säilytyspaikkasäännösten sekä esityksessä tavoiteltavan hallinnollisen menettelyn keventämisen kanssa ja että mainituille lisärajoituksille ei ole tarvetta. Oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylain kirjanpidon ja muun aineiston esittämisvelvollisuutta koskeva säännös muutettaisiin yhdenmukaiseksi ehdotetun arvonlisäverolain säilytyspaikkasääntelyn kanssa.

Arvonlisäverolain, oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain ja ennakkoperintälain laiminlyöntimaksuihin liittyviä säännöksiä täsmennettäisiin. Ehdotuksilla parannettaisiin sääntelyn täsmällisyyttä ja tarkkuutta. Tältä osin hallituksen esityksessä viitataan perustuslakivaliokunnan aiempiin lausuntoihin.

Valiokunnalla ei ole ehdotettuihin muutoksiin huomautettavaa. Myös asiantuntijakuulemisissa ehdotettuja muutoksia on kannatettu.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 226/2022 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö VaVM 31/2022 vp

Helsingissä 25.11.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Arto Pirttilahti kesk

jäsen Tarja Filatov sd

jäsen Timo Heinonen kok

jäsen Katja Hänninen vas

jäsen Vilhelm Junnila ps

jäsen Esko Kiviranta kesk

jäsen Jari Koskela ps

jäsen Pia Lohikoski vas

jäsen Matias Marttinen kok

jäsen Sari Multala kok

jäsen Riitta Mäkinen sd

jäsen Raimo Piirainen sd

jäsen Sari Sarkomaa kok

jäsen Sami Savio ps

jäsen Iris Suomela vihr

jäsen Pia Viitanen sd

jäsen Ville Vähämäki ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tarja Järvinen